

**Koen D'haene: *Ketters van de Kemmelberg***

door Jooris van Hulle

Voor zijn historische adolescentenroman *Ketters van de Kemmelberg* keert Koen D'haene terug naar de door godsdiensttwisten verscheurde zestiende eeuw, toen hier in Vlaanderen de Beeldenstorm op gang kwam als religieus-sociaal ingekleurde verzetsbeweging tegen de misbruiken in de katholieke kerk en de manier waarop die de sociale onrechtvaardigheid mee in de hand werkte.

In een mooi uitgebalanceerd geheel gebruikt D'haene historisch gekende feiten en gegevens als decor voor zijn fictief verhaal over Walram, een jongen die gedwongen door de omstandigheden keuzes moet maken die zijn leven overhoop zullen halen. De roman opent met een korte scène die een vooruitwijzende functie krijgt: samen met zijn zus Herlinde schrikt Walram op van een rat die in haar vlucht in een kapelletje een Mariabeeld omstoot. Niets laat op dat moment voorzien dat in de jaren die hierop volgen, een niets en niemand ontziende storm van vernieling over onze contreien zal razen. Walram raakt in de ban van de predikers van het nieuwe geloof. Dat zijn vader enkele jaren daarvoor al werd opgepakt en terechtgesteld omwille van zijn sympathieën voor de nieuwlichters, maakt Walrams beslissing mee op te trekken met de beeldenstormers in de ogen van de lezer tot een psychologisch aanvaardbare keuze. In snel tempo, met tijdssprongen die in de eerste plaats de jaren 1566 tot 1568 omvatten, met in het slothoofdstuk een overstap naar 1584 – vijftien jaar later dus – tekent D'haene de gruweldaden die de streek van het Westkwartier – in grote lijnen de huidige Westhoek – in een wurgende angstgreep houden. Een van de hoogtepunten in de roman is de beschrijving van de terechtstelling van drie priesters uit Reningelst op 12 januari 1568, een moordpartij die nu nog wordt gememoreerd in de graftombe die werd neergezet op de plaats waar hun lijken werden teruggevonden. Het zijn deze en andere wandaden, die aan beide kanten van de strijdende partijen worden gepleegd (hier fungeert de executie van geuzenleider Camerlynck als tegenbeeld van de moordpartij op de drie geestelijken), die Walram aan het twijfelen brengen: hij wil de nieuwe geloofsopvattingen volgen, maar keert zich af van het geweld en de agressie waarvan hij getuige is. Koen D'haene brengt de onzekerheid en de besluiteloosheid van zijn hoofdfiguur treffend in beeld: een zoekende jongen die in de slotzin van de roman veelzeggend moet bekennen: 'Ik weet het niet, jongen. Ik weet het echt niet...'

Los van de historische context kan 'Ketters van de Kemmelberg' worden gelezen als een parabel over de vernietigende impact waartoe godsdienstfanatisme kan leiden. Als Jan Camerlynck het heeft over de 'Geuzenstaat' die in oprichting is in Engeland met als doel voor ogen de definitieve overwinning, is de vergelijking met het Isis-kalifaat niet veraf. Hoe jonge mensen – hier in de roman vooral dan de figuur van Gilles, de vriend van Walram – zich laten meesleuren door de retoriek van predikers, doet denken aan het proces van radicalisering waarin een aantal van hen terecht komt. Koen D'haene betoogt niet, maar suggereert. Het is aan de lezer die betekenislijnen te lezen en te interpreteren. Dat de auteur af en toe van op de zijlijn meespeelt door gekende figuren-van-nu ten tonele te voeren, is meegenomen, maar niet steeds even geslaagd. Dat een van de geuzen in het dorpje Watou verzen gaat debiteren en dan bovendien nog Mandelinck heet... Het hoefde helemaal niet in een roman die zijn overtuigingskracht ontleent aan de accurate manier waarop D'haene omgaat met het verleden.

**Koen D'haene, *Ketters van de Kemmelberg*, uitg. Scriptomanen, S.l., 2017, 246 p.  
isbn 978 94 6266 269 8**